

Do naszego Czcigodnego Brata Ludwika Ernesta Dubois'a, arcybiskupa Bourges

Czcigodny Bracie!

Twój list z 21 czerwca, a także listy, które otrzymaliśmy od wielkiej liczby pobożnych i znamienitych katolików francuskich, ku naszemu wielkiemu zadowoleniu pokazały, że od chwili promulgacji naszego motu proprio o świętej muzyce z 22 listopada 1903 r., objawił się wielki zapał w różnych diecezjach Francji, aby uczynić wymowę łaciny możliwie bardziej zbliżoną do tej używanej w Rzymie, i że w konsekwencji dąży się do perfekcyjnego, zgodnego z najlepszymi regułami sztuki, wykonywania melodii gregoriańskich, przywróconych nam w ich starożytnej tradycyjnej formie. Ty sam, zasiadając na biskupiej stolicy w Verdun, zaangażowaliście się w tę reformę i ustanowiliście użyteczne i ważne regulacje, by zapewnić jej sukces. Równocześnie z prawdziwą przyjemnością zauważyliśmy, że reforma ta już się rozszerzyła na wiele miejsc i została z sukcesem wdrożona w licznych kościołach katedralnych, seminariach i kolegiach, a nawet zwykłych wiejskich kościołach. Sprawa wymowy łaciny jest blisko związana z kwestią przywrócenia chorału gregoriańskiego, stałego obiektu naszych myśli i rekomendacji od samego początku naszego pontyfikatu. Akcent i wymowa łaciny ma ogromny wpływ na melodyczną i rytmiczną formację frazy gregoriańskiej i dlatego ważne jest, by te melodie były wykonywane w ten sam sposób, w jaki były artystycznie pomyślane na samym początku. Rozpowszechnianie się rzymskiej wymowy będzie dawało również tę korzyść, o której już tak trafnie wspominaliście, że zostanie coraz bardziej skonsolidowana jedność liturgiczna we Francji, która może zostać osiągnięta przez szczęśliwy powrót do rzymskiej liturgii i chorału gregoriańskiego. Oto dlaczego pragniemy, aby ten prąd powrotu do rzymskiej wymowy łaciny powinien być kontynuowany z tym samym zapałem i dającym pociechę sukcesem, jakie cechowały jego postęp do tej pory. Mamy nadzieję, że pod Twoim kierownictwem (oraz innych członków episkopatu) reforma ta będzie propagowana we wszystkich diecezjach Francji – jako obietnica niebiańskich przywilejów dla Ciebie.

Udzielamy Ci, Czcigodny Bracie, oraz waszym diecezjanom oraz wszystkim tym, którzy przesłali nam listy podobne w treści do Twojego, naszego apostolskiego błogosławieństwa.

Watykan, 10 czerwca, 1912. Pius PP. X.

Do naszego Drogiego Syna, Ludwika Dubois'a,

kardynała Świętego Kościoła Rzymskiego NMP z Aquiro, arcybiskupa Paryża

Papież PIUS XI

Naszemu Drogiemu Synowi pozdrowienie i błogosławieństwo apostolskie!

My również wysoko cenimy Twój plan ponagłania wszystkich podlegających Twej jurysdykcji, by wymawiać łacinę na sposób rzymski. Nie zadowolając się tylko aprobatą dla tej wymowy, wyrażamy – jak nasi poprzednicy świętej pamięci Pius X i Benedykt XV – nasze najszczerze pragnienie, aby wszyscy biskupi we wszystkich krajach podjęli starania o przyjęcie jej podczas ceremonii liturgicznych.

Jako obietnicę niebiańskich przywilejów i świadectwo naszej woli, udzielamy Tobie, Drogemu Synu, a

także duchowieństwu i wiernym Twojej diecezji, w całej miłości w Panu, apostołskiego błogosławieństwa.

Dan w Rzymie, u św. Piotra, 30 listopada 1928 roku, w siódmym roku naszego pontyfikatu.

Pius XI, Papież

Inne oficjalne dokumenty na temat rzymskiej wymowy łaciny.

List od Jego Eminencji kardynała Gasparriego do ojca J. Delporte'go odnoszący się do jego broszury o rzymskiej wymowie łaciny:

Watykan, 10 czerwca 1920 r.

Wielebny Księżę!

Nie omieszkałem zaprezentować Ojcu Świętemu broszury o rzymskiej wymowie łaciny, której jest Książd autorem. Jego Świątobliwość znając efekty w tym zakresie osiągnięte w Twoim regionie, dziękuje za wkład w tę sprawę. Przyłącza się też do słów uznania, które już otrzymaliście od wielu biskupów i znanych osobistości we Francji. Papież ma nadzieję, że Twoja nowa praca przyniesie takie same sukcesy, jakich oczekujecie i spowoduje unifikację wymowy łaciny biorąc za podstawę tą, która była zawsze żywa w centrum chrześcijaństwa, a której nawet najbardziej podstawowe zasady już tak jasno spisałeś.

Dzięki tej jedności wymowy języka, która będzie tak szeroko znana, ludzie żyjący obecnie, podobnie jak ci w przeszłości, będą w końcu posiadali ten jedyny i uniwersalny język, którego wyczekiwaliśmy i szukaliśmy gdziekolwiek. Owa wielka możliwość wzajemnych relacji będzie bardzo atrakcyjna i ustanowi kolejne połączenia w społeczeństwie narodów, które z tak dużą obawą pragną trwałego pokoju.

Ponieważ Twoja broszura także dąży do tego celu, Ojciec Święty może tylko życzyć, aby Twoje wysiłki zakończyły się sukcesem. Nagrodą i gwarancją tego będzie apostołskie błogosławieństwo, które prosił, byśmy Tobie przekazali.

Spełniając ten zaszczytny obowiązek, proszę byś przyjął moje osobiste pozdrowienia i zapewnienie o moim oddaniu w Naszym Panu,

kardynał Gasparri

Są jeszcze dwa listy pióra Jego Eminencji (wówczas kardynała Sekretarza Stanu) adresowane do Dom Marceta OSB, opata koadjutora NMP z Montserrat w Hiszpanii. Można zauważyć, że Stolica Apostolska wysyła nalegające zachęty nie tylko do Francji, gdzie reforma jest najbardziej konieczna, ale także do wszystkich krajów katolickich. Ograniczymy się do zaprezentowania jedynie ważniejszych fragmentów

Watykan, 31 czerwca, 1919 roku.

Przewielebny Ojcze!

Ojciec Święty w swojej niewyczerpanej troskliwości nie stracił z oczu szczęśliwej i właściwej co do chwili inicjatywy, którą podjęliście kilka lat temu przez wprowadzenie w Twoich klasztorach rzymskiej wymowy łaciny w celu osiągnięcia pożądanej jedności.

Jego Świątobliwość, nalegając w tej sprawie w Hiszpanii i innych krajach, będzie szczęśliwy wiedząc z jakim przyjęciem spotyka się ta mądra reforma...

kardynał Gasparri

Watykan, 13 września 1919 r.

Przewielebny Ojcze!

Otrzymałem Twój list z 12 sierpnia, w którym informujesz mnie o przyjęciu, z jakim spotkało się wprowadzenie rzymskiej wymowy łaciny w Twoim zakonie, w którym – zgodnie z Twoją relacją – wspomniana wymowa szczęśliwie się przyjęła...

Nie omieszkałem niezwłocznie powiadomić Jego Świątobliwość o wszystkim, o czym do mnie napisałeś w liście, a Jego Świątobliwość nakazał mi poinformować Ciebie o jego zadowoleniu, nie tylko osobiście względem Ciebie, ale także innych pobożnych osób ze zgromadzenia, którzy podążając za Twoją inicjatywą dali dowód oddania i światłego szacunku wobec pragnień Ojca Świętego.

kardynał Gasparri

Zgodnie z jasno wyrażonym życzeniem naszej Świętej Matki Kościoła naszym pierwszym celem powinno być wprowadzenie rzymskiej wymowy łaciny, niezależnie od czyichś prywatnych opinii.